

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

СИЛАБУС

«Психологія лідерства військовослужбовців»

Статус дисципліни	Обов'язкова для вивчення
Код та назва спеціальності та спеціалізації (за наявності)	273 Залізничний транспорт
Назва освітньої програми	«Морально-психологічне забезпечення підрозділів Держспецтрансслужби»;
Освітній ступінь	Бакалавр
Обсяг дисципліни (кредитів ЄКТС)	3 кредити ЄКТС
Терміни вивчення дисципліни	VI семестр
Назва кафедри, яка викладає дисципліну, аббревіатурне позначення	Кафедра військової підготовки спеціалістів Держспецтрансслужби, КВПС ДССТ
Мова викладання	Українська
Лектор (викладач(и))	
	Шевяков Олексій Володимирович
	o.v.sheviakov@ust.edu.ua
	https://lider.ust.edu.ua/course/view.php?id=2152
	м. Дніпро, вул. Лазаряна, 2, каб. 5115, 066-254-53-92.
	Пастушенко Василь Анатолійович
	v.a.pastuchenko@ust.edu.ua
	https://lider.ust.edu.ua/course/view.php?id=2152
	м. Дніпро, вул. Лазаряна, 2, каб. 5115, 067-603-12-72
Передумови вивчення дисципліни	Передумовою для вивчення є вивчення навчальних дисциплін: «Військова девіантологія»; «Етика професійної діяльності офіцера»; «Правознавство (у тому числі військове законодавство та міжнародне гуманітарне право)»; «Військова педагогіка та психологія (у тому числі лідерство)»; «Історія війн та воєнного мистецтва (у тому числі воєнна історія України)»; «Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (у тому числі стройова підготовка)». Є передумовою для вивчення навчальних дисциплін:

	<p>«Управління повсякденною діяльністю підрозділів (в тому числі охорона державної таємниці, безпека життєдіяльності, основи охорони праці, безпека військової діяльності)»; «Тактико-спеціальна підготовка»; «Внутрішньо-комунікаційна робота в частині (підрозділі)».</p>
<p>Мета навчальної дисципліни</p>	<p>Метою навчальної дисципліни є досягнення компетентностей, які зазначені в освітньо-професійній програмі (ОП), а саме:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність планувати заходи морально-психологічного забезпечення (виховну роботу) особового складу, здійснювати заходи щодо морально-психологічного забезпечення повсякденної діяльності особового складу (ВСК-1). 2. Здатність використовувати сучасні методики психології управління та лідерства у формуванні позитивного морально-психологічного стану особового складу підрозділу (ВСК-11). 3. Здатність здійснювати ефективне управління військовим колективом як у повсякденній діяльності, так і в бойовій обстановці, із застосуванням сучасних соціально-психологічних технологій, на засадах лідерства та командного духу (ВСК-13).
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>ОРН1 Вміти здійснювати планування заходів морально-психологічне забезпечення (МПЗ) повсякденної діяльності особового складу та супроводжувати їх організацію та проведення.</p> <p>ОРН2 Організовувати та безпосередньо проводити заходи морально-психологічне забезпечення (МПЗ) особового складу основних видів бою, приймати швидкі та правильні рішення щодо їх корегування з урахуванням обстановки, що склалася.</p> <p>ОРН3 Застосовувати сучасні методики та технології психологічної роботи, управління та лідерства при створенні позитивного морально-психологічного стану особового складу підрозділу.</p> <p>ОРН4 Використовувати сучасні підходи до ефективного управління військовим колективом як у повсякденній діяльності, так і в бойовій обстановці, із застосуванням сучасних соціально-психологічних технологій, на засадах лідерства та командирських навиків.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Введення у дисципліну. Загальні положення. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Психологія лідерства військовослужбовців».</p> <p>Лекційні заняття:</p> <p>Тема 1. Основи психології лідерства.</p> <p>Тема 2. Фундаментальні основи лідерства військовослужбовців.</p> <p>Тема 3. Види і модель лідерства командира підрозділу.</p> <p>Тема 4. Рівні прояву лідерства військовослужбовців.</p> <p>Тема 5. Педагогічні вміння і навички військового лідера.</p> <p>Тема 6. Колективне лідерство у військовому середовищі.</p> <p>Тема 7. Маніпулятивні техніки і “токсичне” лідерство у військовому середовищі.</p>

Тема 8. Основні характеристики військового лідера.
 Тема 9. Характер військового лідера.
 Тема 10. Постава та інтелект військового лідера.
 Тема 11. Основи прямого лідерства командира підрозділу.
 Тема 12. Стратегії і техніки поведінки військового лідера у командній роботі особового складу підрозділу.
 Тема 13. Критичне мислення військового лідера.
 Практичні заняття:
 Тема 1. Імідж і харизма лідера.
 Тема 2. Аналіз та вирішення ситуацій щодо ролі постави у лідерстві командира підрозділу.
 Тема 3. Лідерська техніка активізації і позитивного стимулювання військовим лідером особового складу.
 Тема 4. Емпатія військового лідера.
 Тема 5. Аналіз та вирішення ситуацій щодо ролі інтелекту у лідерстві командира підрозділу.
 Тема 6. Лідерська техніка делегування повноважень іншим.
 Тема 7. Командна робота і військовий лідер.
 Тема 8. Лідерські вміння і техніки впливу військового лідера.

Контрольні заходи та критерії оцінювання

Контрольні заходи проводяться шляхом відпрацювання здобувачами освіти письмових двох перевірочних самостійних робіт під час вивчення дисципліни, які оцінюються за шкалою ПК1 (перша від 1 до 30 балів, мінімальний бал для отримання позитивної оцінки 18 балів, максимальний 30 балів, друга від 1 до 20 балів, мінімальний бал для отримання позитивної оцінки 12 балів, максимальний 20 балів), ПК2 (перша від 1 до 30 балів, мінімальний бал для отримання позитивної оцінки 18 балів, максимальний 30 балів, друга від 1 до 20 балів, мінімальний бал для отримання позитивної оцінки 12 балів, максимальний 20 балів). Оцінка за ПК1 та ПК2 складається з суми балів двох робіт за визначеною тематикою та визначається від 1 до 50 балів. Оцінка за диференційований залік складається з суми балів ПК1 та ПК2 та визначається за шкалою від 1 до 100 балів відповідно до затвердженої шкали оцінювання УДУНТ.

Політика викладання

Умовами допуску до оцінювання на ПК1 та ПК2 є наявність двох письмових перевірочних самостійних робіт. Умовою допуску до оцінювання на диференційованому заліку є наявність оцінки за ПК1 та ПК2 не нижче 30 балів за кожне. У випадку незгоди з результатами поточного, семестрового контролю здобувач освіти звертається до екзаменатора за роз'ясненням або з незгодою щодо отриманої оцінки. У випадку незгоди з прийнятим рішенням екзаменатора здобувач освіти звертається у письмовій формі до начальника кафедри військової підготовки спеціалістів Державної спеціальної служби транспорту з умотивованою заявою щодо неврахування екзаменатором важливих обставин під час оцінювання. Начальник кафедри військової підготовки спеціалістів Державної спеціальної служби транспорту ухвалює рішення за заявою здобувача освіти, керуючись аргументами, якими здобувач освіти мотивує свою незгоду з оцінкою, і поясненнями (усними чи письмовими) екзаменатора.

	<p>Якщо під час будь-якого методу оцінювання здобувачі освіти порушують принципи академічної доброчесності, тобто - списують (виконують аудиторну письмову роботу із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), то оцінювання даної роботи не проводиться.</p>
<p>Засоби навчання</p>	<p>Мультимедійна, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (проєктори, екрани, смарт-дошки тощо).</p>
<p>Навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бойко О.В., Миценко Д.В., Романишин А.М. Психолого-педагогічний практикум лідерства командира взводу (роти): Навчально-методичний посібник. – Львів: АСВ, 2019. – 153 с. 2. Лідерство сержанта та офіцера (психолого-педагогічний аспект): Навчально-методичний посібник / О.В.Бойко, О.В.Копаниця, А.В.Луньков, А.М.Романишин, Н.Спейд – Львів: ЛІСВ, 2019. – 188 с. 3. Методичні рекомендації: Алгоритм дій командира військової частини при виявленні та направленні на лікування військовослужбовців з алкогольною залежністю: Метод.реком. / [О.В. Друзь, А.Р. Чайковський, А.М. Самойленко та ін.]. – К. : «МП Леся», 2016. – 31 с. 4. Методичні рекомендації щодо організації і проведення занять з бойової підготовки з урахуванням створених на полігонах навчальних об'єктів. КСВ ЗСУ, 2014. 5. Наказ МО України № 658 від 26.12.2018 «Про затвердження Інструкції про організацію у Збройних Силах України соціального і правового захисту військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, призваних на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, та членів їхніх сімей, працівників Збройних Сил України». 6. Наказ МО України від 10.12.14 р. №883 «Про затвердження Інструкції з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України». 7. Наказ МО України від 16.01.16 р. №25 «Про затвердження Змін до Інструкції з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України». 8. Наказ МО України від 14.12.16 р. №685 «Про затвердження Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України». 9. Наказ МО України від 30.04.17 р. №233 «Про заходи щодо попередження пияцтва у Збройних Силах України». 10. Наказ МО України від 09.12.15 р. №702 «Про затвердження Положення про психологічну реабілітацію військовослужбовців Збройних Сил України, які брали участь в антитерористичній операції, під час відновлення боєдатності військових частин (підрозділів)». 11. Наказ НГШ ЗС України від 27.03.2018 року №173 «Про затвердження Настанови з морально-психологічного забезпечення підготовки та застосування Збройних Сил України». 12. Наказ НГШ ЗС України від 29.04.2017 року №153 «Про затвердження Інструкції з оцінювання морально-

психологічного стану особового складу Збройних Сил України».

13. Наказ МО України «Про затвердження концепції стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України» №612 від 22.11.2017 року.

14. Організаційно-методичні вказівки щодо організації роботи з особовим складом у Збройних Силах України у 2019 році.

15. Статути Збройних Сил України. Київ, Варта. Зі змінами 2022 р.

16. Тимчасова інструкція щодо організації психологічного супроводження та психологічного відновлення військовослужбовців. Київ, 2018.

17. Алгоритм роботи військового психолога щодо психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу Збройних Сил України (методичні рекомендації) / Міністерство оборони України, Наук.-дослід. центр гуманітар. проблем Збройних Сил України: Н.А. Агаєв, О.Г. Скрипкін, А.Б. Дейко, В.В. Поливанюк, О.В. Еверт. – К.: НДЦ ГП ЗС України, 2016. – 147 с.

18. Макаревич О.П. Психологічна підготовка особистості до поведінки в складних ситуаціях: Навч.-метод. посіб. – К.: ВГІ НАОУ, 2000. – 188 с.

19. Основи військової етики та естетики: Навч. посіб./ П.П. Ткачук, М.М. Голик, Г.М. Шевкун. – Львів: НАСВ, 2018. – 170 с.

Додаткова література:

20. Основи практичної психології / В. Г. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. – К.: 2019. – 536 с.

21. Психологія бою: діяльність командира підрозділу щодо підтримання морально-психологічного стану особового складу в ході бойових дій: навчально-методичний посібник / А.М. Романишин, О.В. Бойко, Д.В. Богородицький «та ін.». – Львів: НАСВ, 2015. – 322 с.

22. Соціальна відповідальність офіцера. Львів, 2019. 264 с.

23. Соціально-психологічні технології управління військовими колективами. Львів, 2018. 248 с.

24. Шелюх О. М., Андріянова О. Я., Панасюк К. В. Військова риторика: практикум. – Львів, НАСВ, 2019. – 196 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.mil.gov.ua>

2. <https://studfile.net/preview/5776235/page:26/>

3. <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/2682781-cim-vijskovij-lider-vidriznaetsa-vid-civilnogo.html>

<https://nakipelo.ua/uk/vijskove-liderstvo-ce-ne-pro-ambitnist-kogos-a-pro-vidpovidalnist-za-kozhnogo-vijskovij-kapelan-andrij-zelinskij-2/>.